

SZEMELVÉNYEK

Hozzászólás. A Hid III évf. első számában Muhi János tollából Tiszamenti babonák és hiedelmek címen jelent meg egy kedves ismertetés. Ennek egyik pontjához volna hozzáfűzni valóm. A hideg-lelés elől elrejtőző Mihály furfangos módja nem új mert régen a magyarok általában azt hitték, hogy a betegségek elől elrejtőzhetnek vagy betudják csapni. Nyelvemlékeink egész sereg óvónevet mutatnak fel. Ezek között talán a leggazdagabb a Várad Regestrum mely azokat az Istenítéleteket írja le, amelyek a nagyvárad királysírnál szent László sírjánál mentek végbe. Ez tulajdonképpen egy latin nyelven irt jegyzőkönyv, melyben magyar nevek is fordulnak elő: Nemél, Mavagy, de ezeken kívül van Pizok, Rongy és más hasonló név is melyeknek az volt a szerepe, hogy a megrontásukra törő rossz szellemet félre vezessék. Hiszen ez a gyerek csak Ma van, vagy nézd már Nemél. Ennek a régi magyar szokásnak egy visszamaradt vonása a Muhi által felemlített „Mihál nincs itthun„.

Tanyavilág kultúrélete. Több ízben irtunk már a falu gazdasági és kulturális életéről és mindannyiszor erősen kihangsúlyoztuk annak a szélesvonalú munkának a fontosságát, mely a falu gazdasági és kulturális életében javulást s könnyebbülést idézhetne elő. Kihangsúlyoztuk azt, — ellentétben azokkal, akik azt hirdetik, hogy hagyjuk meg a magyar parasztot a földimádat és a multon való ábrándozás álmaiban és semmiesetre se világosítsuk fel őket a döbbenetes valóságról, — mi a tudománynak, a haladásnak és jobb életért való örök harcnak hivei vagyunk. Mi harcosai vagyunk azoknak az eszméknek, amelyek ha igen kevéssel is, de közelebb visznek az igazságos és jogos élethez. E fáradságos küzdelmünk mellett nem halgathatjuk el tanyavilágunkban, alföldünk kietlen pusztaságaiban élő testvéreink életének felkarolását és előbb-

re vivését. Tanyavilágaink csoportjai majdnem minden esetben 10—15 kilométerre vannak még az olyan kis községektől is, ahol kultúrának s gazdasági előrehaladásnak csak igen kis dobogását hallhatjuk. Hogyan élhetnek ezek az emberek, távol minden életmegnyilvánulástól, távol minden olyan erőtlől, mely valamennyire is támasztékot adhatnak a tanácstalan és tudatlan földmunkásainknak. Falumunkáinkkal és falukutatásainkkal kapcsolatban semmiesetre sem szabad megfeledkeznünk sivar pusztaságokon veszteglő magyar tanyavilágok pislákoló életéről.

1300 német könyvet fordítottak le más nyelvekre 1931-ben. És 1934-ben csaknem 700 alá süllyedt a számuk. Ennek a számnak kétharmada tudományos, főleg orvosi és technikai mű volt. A „Neue Deutsche Literatur“-ban megjelent cikkében W. Vesper tehát azt ajánlja, hogy vezessenek be szellemi devizazárlatot. Ez abból állana, hogy csak olyan könyvek fordítását, illetve kiadását engedélyezzék Németországban, melyeknek származási országában ugyanannyi németországi — nem német! — emigráns írók kizárva! — terméket ugyanolyan példányszámban fordítanak le és adnak ki. A terv a könyvkiadók körében élénk ellenkezést váltott ki, mert ma az „önellátásos“ náci-irodalomnál sokkal jobb üzlet számukra a franciából és angolból fordított jó könyvek kiadása.

A kisebbségi magyar értelmiség. A mai generációs mozgalomban harcoló fiatalok már nyitott szemekkel nézik azokat a világpolitikai eseményeket, melyek tagadhatatlanul befolyásolják életüket. De beszéljünk azokról is, akik a kisebbségi értelmiség kalapja alá vonják magukat, de munkájukkal és céljukkal sem igazolják ennek valóságát. Az előttünk járó generációról

van szó. Arról a kisebbségi magyar nemzedékről, mely ma 30—35-ik életévét éli, de tétlenségével és állásfoglalásával nem tett és nem tesz semmit az újélet kialakulásáért. Semmiféle közmunkában nem vesznek részt. Boldog időkről álmodoznak, ölbetett kezekkel ülnek a borospohár mellett. Mit látnak ezek az emberek maguk előtt. Mi az életcéljuk? Van-e egyáltalán elvük, gondolatuk, vagy csak élnek napjaikat közönyösen, mit sem törődve a körülöttük zajló élettel.

Nevezhetik magukat intellektuelek-

nek, mert ez a cím valóban kijár nekik. Ha csak cím kell, a társadalom, különösen a magyar társadalom mindenkor bőkezű volt. De ahhoz, hogy valakit itten a kisebbségi magyar intelligencia tagjának nevezzenek, talán mégis elvárhatják tőle, hogy képzettségét, tudását és képességeit a közösségi kultúrunk szolgálatába állítsa. Ez kötelesség, ez öntudatosság és lelkiismeretkérdés. Ezzel kell számolnunk akkor, is, amikor használjuk és homlokunkra tűzzük az értelmiségjelző szavát.

„Mióta az emberiség közössége fennáll, mindig voltak olyanok, akik zseniálításuk vagy egyéni sajátosságaik miatt kiváltak ebből a belsőleg nagyon is aránytalanul széjjeltaglalt közösségből, mely az ugynevezett civilizált országokban mindenütt különböző társadalmi formák alakjában gátolta az emberi jogok szabadságát” . . .

Tiszay Andor: Világirodalmi Szemle.

„Az emberi történelem ma, nagy történelmi megújodási pillanatainak egyikét éli.”

Ghita Jonescu: A mai román ifjuság.

**Felkérjük munkatársainkat, hogy kézírataikat legkésőbb lapzártáig, minden hónap elsejéig szíveskedjenek beküldeni.
A cikkek lehetőleg a papír egyik oldalára íródjanak.**

Felelős szerkesztő és kiadó LÉVAY ENDRE
Szerkesztőségi és kiadóhivatal SUBOTICA, Sienkievičeva ulica 23.
A kéziratokért nem felelünk és azokat vissza nem adjuk.